

Postojna v državi SES pavlatirana.

Naročilna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, štiri leta K 30—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se zabesujejo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kromča

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Karlova cesta št. 5. — Z uredništvom se mora govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

102 številka.

Maribor, četrtek 14. septembra 1921.

Letnik XIII.

Za moč in oblast.

Samostojnega ministra Puelja spremlja poslanec in tajnik radikalov pop Janjič po Sloveniji, stari hofrati prav gibčno preskakujejo v radikalno stranko in obenem v višje činovne razrede, staro-liberalno glasilo daje prostor radikalni propagandi, — na vladi pa še vedno sedijo radikali in demokrati. Na eni strani Pašič, na drugi Pribičević. Eden zvit, oprezen, zavil v gosto neprozorno meglo starih bizantinskih metod, drug pa strasten, zagrnjen strankar, ki dokaj nervozno in neoprezno drvi v strankarskih težnjah brez drn in strn.

To združenje ni baš prirodno, drži se pa le in sicer ne brez zelo tehtnega razloga. Pašič misli, tuhta, Pribičevića pa goni strankarska strast — prvi bo iztuhtal, drugi se bo pa ugnal.

Nekdaj, za časa Obrenovičev, je bila v Srbiji samo ena politična stranka, ki je imela popolno moč in oblast v svojih rokah. Njen vodja je dejal: jaz sem program, lahko bi pa tudi rekel: jaz sem država! To stanje je še danes ideal in cilj Pašiča, kakor tudi Pribičevića.

Ogledimo si, kdo mu je bližje in kdo ga uspešneje zasleduje:

V prospah tega cilja služi reakcija. To smo srečno dosegli. Pašič je dobro upregel demokrate, da kujejo in izvajajo vse reakcionarne nakane, sebi je pa še vedno ohranil Pilatovo ulogo. Pribičević mu piše „obznane“, uničuje mandate, jemlje svobodo, gazi parlamentarna načela in Pašič bo v slučaju potrebe še vedno lahko dejal: „Deco, nisem jaz kriv, vse kar je bilo, je napravil Pribičević.“

To pravi že danes, seveda ne s čistim pravim povdankom. Radikalni listi so dobili migljal, da naprtijo vso reakcijo na Pribičevićeva in demokratska pleča.

Pribičević je hotel napraviti obratno, ima svoja glasila, poskušil je že vse mogoče, radikali so ga pa prekričali.

Ko doživljamo poraz za porazom, sramoto za sramoto kot n. pr. sedaj v baranjskem vprašanju, hodijo deputacije k Pašiču, kakor tudi k Pribičeviću. Pašič zmigne z rameni, pogladi brado in pokaže na Pribičevićeva vrata: „Meni nič mar, ta je pravi!“ Pribičević se pa razgovori, razburi in obtožuje vlado, ozir. šefa Pašiča, v drugih državah bi radi tega padale vlade, pri nas pa ostaneta obadva lepo skupaj.

Gre za moč in oblast v državi, obadva bi jo hotela in jasno je, da ta ki jo doseže, ne misli deliti z drugim. Pribičević Pašiču ni kos, njegova kampanja ni kos radikalni in tako je samo vprašanje časa, kedaj da pade — pade pa na vsak način.

Radikalni listi mu kopljejo globoko jama in ni radikala, ki bi hotel zabredeti in zavožen demokratski voz vleči iz blata. Demokrati so še tisto betvico programatičnih načel, ki so jih imeli, prodali za profit in danes so goli in osamljeni. Radikalni jim pridno nalagajo in fovorijo krivdo vseh današnjih nezdravih razmer, kadar bo čas, jih bodo pa pognali.

Radikalna moč in oblast je na vidiku! Pašič je že izdal poziv za reorganizacijo radikalne stranke, ki si naj pridobi zastope tudi po Hrvatski in Sloveniji.

To so dobro preračunani in odmerjeni koraki za ustanovitev državne ali večinske stranke, ki naj bi si prilastila vso moč in oblast v državi. Demokrati bi bili seveda tudi večinska stranka in kot taka tekmovalka z radikali.

Pašič, ki se danes pajdaši s Pribičevićem, bo gotovo prvi, ki obrne vso ostrino svojega orožja proti današnjim zaveznikom.

Naši staro-liberalci, višji uradniki in razni moči in profita željni veljaki imajo dober nos, takoj so spoznali na

katero stran se nagiba moč in zato hite drug za drugim v radikalno stranko.

Samostojneži so po poročilu raznih listov že z njimi, če pa ne, bodo

pa nekaka skrita rezerva radikalov z isto mirnodušnostjo kot so izdali srb-ske seljake in se bratili z demokrati.

To je pot do moči in oblasti na škodo naroda.

Strah vladinovcev na obzorju.

Gospod Pašič je že izdal manifest radikalne stranke, v katerem opravičuje napram svojim pristašem vladno kooperacijo radikalov z demokrati. Pri tej priliki je g. Pašič laskavo pohvalil vse one stranke, ki so pomagale radikalno demokratskemu bloku pri ustavi; okreal pa je celotno opozicijo, Pašičev proglas nikakor ni znak njegovega trdnega stališča v stranki, ampak jasno kaže labilnost njegovega političnega vpliva, ker se je že pretežni večini radikalov ogabil demokratski izduh korupcije in nasilja, katerega krivci so tudi radikali kot vladni zavezniki policajdemokracije. Kako že demokrati sami vohajo padec Pašiča, nam je dokaz njihov pritisk na političnega starosta, naj on obsodi v posebnem manifestu Protičevu akcijo v imenu pretežne večine radikalov. Tega slednjega koraka napram Protiču Pašič ne bo podvzel, ker bi mu tudi prav nič ne koristil in bi se Protič zanj zmenil presneto malo.

Kljub vsem radikalnim manifestom pa gre Pašič mirno svojo pot naprej in srb-sko vladno časopisje že s strahom piše, da bomo čitali že v prvih dneh, ko se sestane parlament, da je vlada padla . . . in jo bo nadomestila rezerva Stojana Protiča, ki

se bo po eksperimentu, katerega je že preiskusil, vrgel v naročje hrvatskega bloka in Jugoslovanskega kluba. Protič bo poskrbel, da čimprej uniči vse, kar je bilo storjeno dosedaj (od sedanjosti vlade, op. ur.) in zgradi državo po svojem vzoru. Ako bo sedanja vladna večina s svojimi breznačelnimi in nerušničnimi prepri postopala sedanji režim, bo potisnila državo v dob. eksperimentov, v kateri bo mogoče vsako iznenadenje.

Tako pišejo o demokratskem strahu Protiču srb-ski listi in za istimi toči srage strahu pred opozicijo „Narod“. Da se bo Protičeva era zopet za četa, nam svedoči poročilo, da bo izdal tudi Protič proglas na narod, v katerem bo razvil svoj politični program in pojasnil svoje dosedanje rezervirano postopanje v politiki. Enkrat v oktobru bo zagledal luč javnosti tudi Protičev novi list.

Pašičev manifest, pritisk demokratov naj Pašič obsodi Protiča, strahopetna pisava demokratskega časopisja pred pojavo Protiča, Protičev proglas in njegov list — vse to so znaki, da bomo kmalu rešeni „železnih svobodščin“ sedanjega režima in da bo stala prišla pod Protičem do besede enkrat tudi hrvatski in slovenski narod.

Višek politične megalomanije.

„Slob. Tribuna“ št. 37, poroča, da je počel v Dubrovniku izhajati nov list pod imenom „Srb-sko-hrvatsko-slovensko-rusko ujedinjenje“. List ureja nek dr. Arkadijevič ter zastopa idejo skupne monarhistične države Rusov in Jugoslovancov pod žezlom Karadjordjevičev. Ni verjetno, da bi se tak list vzdrževal z lastnimi sredstvi, zato bi bilo prav interesantno doznati, kdo da ga subvencionira.

List sam na sebi po svoji tendenci je nevarna in pogrešna megalomanija. Komaj se drži skupaj Srbe, Hrvate in Slovence, niso še urejene razmere v skupni državi, ko začnejo nekaki neodgovorni elementi sanjariti o skupni državi z Rusi.

Pri nas so močne republikanske težnje in samo misel narodnega in državnega edinstva še vzdržuje monarhijo, sanjarji pa vsega tega ne vidijo ter hočejo monarhijo v ruski republiki in to celo v zvezi z našo dinastijo.

Ureditev Rusije je stvar Rusov in najmanj je naša država sposoben teren za propagando rusko-monarhističnega vprašanja.

Imamo toliko lastnih pereh vprašanj, da je naravnost zločin, izživati nova in to še v svetu, ki nas prav nič ne briga.

Megalomanija nekaterih naših državnikov je še večja kot njihova nerodnost v zunanji in notranji politiki.

Na zapadni meji.

Ob mejah se posebno kaže korupcija brezvestnega klikarstva in partizanstva. Na eni strani strašna beda, nered, krivice, na drugi pa brezmejno pustolovstvo in vsakovrstne orgije brezvestnih spekulantov.

„Narodna Politika“ št. 203 donaja izviren dopis iz zapadno obmejnih krajev blizu Reke, ki razvija sliko strašne bede in propalosti.

Ljudstvo je brez zaslužka. Samo na cesti Kasav-Zelenje je še nekaj posla, to pa ob tako neznačajni plači, da je prava ironija današnjih življenjskih razmer. Narod nosi še tisto malo poljskih pridelkov, kar jih ima v Reko na prodaj; to je seveda samo sedaj, na zimo misli vsak v največjem strahu in grozi.

To gorje so oblasti še povečale. Četrty mesec je minil, kar so tu, pa si še niso zmislele, da izmenjajo ljudi v denar. Vse se plačuje z dinarji, a ni kjer ni prilike, da se jih zasluži. Ljudstvo ima še avstrijski denar, zanj ne dobi ničesar in vlada še niti povedala ni, če ga misli sploh kedaj zamenjati. Prošnja za prošnjo, pa vse zastoni, še odgovora ne dajo.

Poslali pa so vse polno carinikov in raznih eksekutorjev v te bedne kraje, ki delajo prosto po svoji volji. Ne pustijo, da nese siromašen otrok butaro drv ali liter mleka v Reko, do-

voljujejo pa, da privedigirani spekulanti izvažajo cela krđela ovc, koz, konj in goveje živine čez mejo. Bogati šverceri dan za dnevom popivajo s financarji in uganjajo vsakovrstne orgije. Narod je ogorčen, vsi protesti mu pa ne prinesejo drugega, kot tu pa tam udarce s puškinim kopitom. Znamenje oblasti je psovka in „kundak“. Narod je že od nekdanj navajen kolikor toliko na red in na osebno varnost, danes se pa sistematično ustvarjajo razmere, v katerih dobi bogatin vse, revež pa pri vsej svoji nadlogi prav nič drugega, kot same šikane.

Vsi šverceri v teh krajih so hudi demokrati, dovoljeno jim je vse, ker so postavljeni visoko nad zakoni. Pri vinu, ki se razvija ko voda, proslavljajo s finančnimi organi vred današnje „napredne“ čase, med tem, ko ljudstvo trpi in strada.

V tem tonu so držana ta poročila. Demokrati bi seveda rekli, da je to strankarsko zavijanje in da demokratski režim ni kriv raznih nedostatkov. (To je vedni in stalni izgovor, ki pa ne drži, ker danes menda ni lista, ki bi si upal utajiti razne pojave nevzdržnih razmer v naši državi.)

Vsak prinaša to na svoj način. Demokrati pravijo, da je edina pot iz vsega tega smer Pašič-Pribičevićev

politike, mi pa kažemo nakane in manire te smeri, ker vemo, da se iz poznanja namer in sredstev ustanovi najboljša predstava končnega cilja oz. namena.

Črnogorsko gorje.

Dopisnik „Epohe“ piše iz Cetinja pismo, ki nam razkriva žalostno sliko tamošnjih razmer. Med drugim čitamo v pismu sledeče:

„Vi vsi bi hoteli, da postane Crna gora mirna in zadovoljna in pripisujete nemire in pomanjkljivo javno sigurnost odmetnikom (tolovajem) in pa agentom kralja Nikole. Jasno je, da je odmetništva že Crnogorcem samim dovolj. V zadnjem času so se nemiri polegali, narod si je oddahnil in povsod je opaziti intenzivnejše delo in napredek. Toda priznati se mora, da to ni bila edina nevolja ljudstva v teh krajih. Že od prvega dne, po sestanku podgoričke skupščine, so merodajni činitelji poslali velike svote in to vsikdar, kadar je uborna Crnagora zavpila. Na ta način so potrošili milijone in milijone, a narod ni od vsega tega videl ničesar. Ves ta denar (ki ga je pošiljala belgrajska vlada, op. ured.) je bil brez ozira na državno administracijo razdeljen v poklonitvene svrhe, tako da še danes o njem ne obstoji nikakšni račun. Narod pa je čakal, gol in bosonog . . . Vsa druga vprašanja, osobito gospodarska, ki so v tem kraju posebno važna, so ostala neproučena. Na naše kraje se razširjajo ali ne razširjajo splošni zakoni, toda o njih upotrebi ni govora. Tukoј podaljšujejo navaden provizorij, ki se bo prej ali slej spremenil v — kaos. Znani ribiči v kalni vodi so razvili že vse svoje energije, da ugrabijo bodisi državno, bodisi tujo imovino; pri tem se koristijo s splošnim neredom, ki vlada v državni upravi. Cele komplekse državnih šum predstavljajo kot privatno svojino in s tem uganjajo umazane transakcije, s katerimi pa ne goljufajo samo države, marveč razširjajo istočasno tudi korupcijo. Ta korupcija bo dovedla do strašnih posledic. O prodaji državne šume v Rožaju Vam pišem prihodnjik.“

Za vse to se nihče ne briga. Vsi, ki predstavljajo oblast, skomigavajo z ramami in prepuščajo dogodke prihodnosti. Zakon, o katerem smo uverjeni, da mora biti najvišja volja v državi, pri nas ne obstoja in se nihče po njem ne ravna. Ali je potem čudno, če egoizem, separatizem, grabežljivost in korupcija pridobivajo na terenu in dežela radi tega ne more priti do zaželjenega miru in reda?“

To je obelodanija beograjska „Epohe“ od dne 11. t. m. Komentar naj si napravijo čitatelji.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ministrski predsednik Pašič se je predolgo odpravljaj na Francosko k kralju Aleksandru. Sedaj javljajo, da je kralj okreal že v toliko, da se vrne v kar najkrajšem času v Beograd, kjer bo prisostvoval zadnjim pogrebnim slovesnostim za očetom Petrom. Značilno za našega novega kralja je dejstvo, da si je prepovedal ob priliki vrnitve vsakršne svečanosti pri sprejemu.

V Beogradu se je zopet zbralo toliko ministrov, da zboruje ministrski svet, ki je razpravljaj o postopanju Madžarov pri mirovni pogodbi in o nasilju fašistov napram slovenski življi v neodrošeni domovini. Ministri so tudi sklenili, da bo zgradila neka amerikska družba most med Beogradom in Zemunom.

MADZARSKA.

Ententa je izročila madžarski vladi nalog, da takoj izprazni ozemlje Zapadne Madžarske, ki glasi som mirovne pogodbe pripada k Av-

striji. Na ta nalog je madžarska vlada izročila ententi nofo, v kateri se silno življa, in pere, češ, ona ni zakrivila krvoprelitja, pač pa Avstrija, ker ni izpolnila vseh določb. Krivdo zvraca tudi na našo državo, češ, ker se na popolnoma izpraznila Baranje in ni podpisala zapisnika predaje. V noti zatrjuje nadalje Madžarska, da je tudi ententa sokriva teh homatij, ker ni s svojimi četami hermetično zaprla v mirovni pogodbi označeno cono. Madžarske tolpe, v katerih se nahajajo tudi v civilno obleko preoblečene regularne madžarske čete, so baje zopet zapustile Dunajsko Novo mesto. Prški list „Prager Presse“ pa piše, da so madžarske tolpe in tudi madžarsko orožništvo v noči od 11. na 12. sept. docela zapustile Zapadno Madžarsko. Vest, katero so nekaferi listi priobčili, da bodo italijanske čete zasedle zapadno Ogrsko, tam upostavile red ter nato izročile Avstriji, sedaj zanikajo italijanski listi, češ, Italija ni nameravala nikdar kake inicijative za individualen oborožen nastop, izvršil bi se samo skupno z drugimi zavezniki. Kdo ima sedaj prav? Eno je pribito: Madžarska je s svojo trdovratnostjo ustvarila političen položaj, ki utegne dovesti do resnih zapletljivost v srednji Evropi.

POLJSKA.

Poljska vlada, na čelu ji ministrski predsednik Witoš, je podala ostavko, katero je utemeljila s tem, da težak notranji in zunanji položaj v katerem se nahaja sedaj poljska država, zahteva tesno in skupno delovanje vséga naroda z vlado. Upati je, da bo v kratkem sestavljena nova vlada, kajti vse stranke uvidevajo potrebo skupne podlage za ozdravljenje položaja.

Ministrstva odpravljajo!

V naši „mili otadžbini“ nas je doslej oséčevalo 17 ministrstev s svojimi naredbami, narejenji in slično centralistično navtako. Po dolgotrajnem in tehtnem premišljevanju pa so vladarji vendar uvideli, da smo med vsemi nasledstvenimi državami edina izjema, ki si je dovolila seraznerno tako visoko število ministrskih koteljev in zato so sklenili, da se število ministrstev skrči na določeno minimum. Čudež bomo imeli samo 12 ministrstev. Novi projekt zakona o ustrojstvu centralne uprave predvideva reorganizacijo ministrstev v tem smislu, da se zloži ministrstvo za vero z ministrstvom pravde. Pošto in brzojav bodo dedeli prometnem ministrstvu, agrarno reformo ministrstvo za poljedelstvo, ministrstvo narodnega zdravja bodo pa združili z ministrstvom za socialno politiko. Kakor je razvidno iz belgrajskih poročil, bodo ministri odpravljenih portfeljev odstopili takoj, ko bo ta zakon sprejet. V novem zakonu so predvideni sledeči resori in steer.: predsedstvo, zunanje zadeve, notranje zadeve, vojna, finance, trgovina in industrija, zgradbe, šume in rude, prosveta, promet in pošta, vere in pravda, poljedelstvo in agrarna reforma ter socialna politika in narodno zdravje. Ministrstvo za izenačenje zakonov spada v vseh svojih funkcijah v delokrog ministrstva pravde.

Večno smo zastopali mnenje, da je dosedanje število ministrstev težka obremenitev državnih financ, ki tu pri nas ravno niso najbolj urejene. Vsekakor pa smatramo redukcijo ministrskih portfeljev sedaj, ko stojimo pred važnimi notranje-političnimi dogodki, in se radikalno-demokratska koalicija trese pred nevoljo naroda, za navadno stepmišenje z mnenjem ljudstva. Naj nikdo ne misli, da bodo izdatki za centralno upravo sedaj manjši, nikakor ne, saj bodo na mesia odstopivših ministrov stopili državni podtajniki, ki v svojih plačah gotovo ne bodo veliko zaostajali za svojimi predniki z ministrskimi naslovi. Pozabiti pa tudi ne smemo, da bodo odstopivši ministri dopolnili znatno serijo ministrov na razporeženju. Ministri na razpoloženju pa so v naši državi ljudje, ki so res vsega zavidanja vredni. Z reorganizacijo ministrstev so belgrajski poročilari nasuli ljudstvu novega peska v oči. Kaj pomaga likvidacija 4 ministrstev, če pa zahteva centralistična ureditve države ogromen uradniški aparat, ki bo rabil mogočne milijonske postavke, iztisnjene iz teles naših ubogih davkoplačevalcev!

Kaj delajo ministri — Drži se tajno...

Na seji ministrskega sveta dne 12. t. m. je poročal minister Kukovec o nasilju italijanskih fašistov v Rojanu. „Jutro“ poroča: „O ukrepih, ki so potrebni vsled neprestanih nasilstev nad našim narodom v Primorju, se je razvila daljša debata in je ministrski svet prišel do konkretnih sklepov, ki pa se drže tajno.“

Menda baš tako tajno, kot vsa naša zunanja politika, ki nam je napravila že toliko škode.

Popustljivost in malomarnost naših diplomatov nas je izročila na milost in nemilost v roke „zaveznikov.“ Sosedne države ne vidijo od naše zunanje politike drugega, kot razna poslanike in konzule in še te prej pri raznih „kšefih“, kot pa v zauemarjenih uradih. Zunanji zastopniki Savičeve, Tresičeve, Vošnjakove, Arsenjevičeve vrste so tudi precej pripomogli k temu, da dela vsak z našim življenjem, kar mu drago.

Labko na kratko rečemo, da imajo diplomate — to je naslove in dobro plačana mesta za gotove ljudi, zunanje politike pa sploh ne.

Kdo bo sklepal o nadomestnih volitvah za izpraznjene komunistične mandate? Beograjska vlada je začasno odgodila te ravnokar omenjene nadomestne volitve, ker se ne upajo lotiti teh nadomestnih volitev ne radikalni, ne demokrati. Iz zagate o vladnem cincaanju z volitvami razveljavljenih komunističnih mandatov, jih bi naj rešil zakonodajni odbor, ki bo sklenil: ali se naj vrše te volitve ali ne!

Kako se je zahvalil minister Pucelj ministrskemu predsedniku. Naše slovenske samostojne kmete so na izletu po Srbiji pozdravili ob priliki topičerske pojedine srbski ministri s Pašičem na čelu. Na Pašičev pozdrav samostojnim je odgovoril minister Pucelj in mu vzkliknil: „Vi vidite, da se slovenski kmet sedaj čuti svobodnega v svobodni državi.“ („Narod“ od 13. septembra 1921). Brez komentarja.

Upravne razmere v Sandžaku. Sarajevska „Večernja Pošta“ je objavila zelo interesantno pismo neke ugledne osebnosti, ki je o upravnih razmerah v Sandžaku izborna informacija. V pismu se zagotavlja sledeče:

„Čestokratno izmenjavaju uradništva iz strankarskih razlogov škoduje službi in državi. Delo nekaterih poedinčev obstoja v glavnem v tem, da propagirajo svojo stranko brez ozirov na sredstva in tako se ni čuditi, da spremelja premeščene sreskega načelnika na njegovo novo službeno mesto — 60 žandarjev, ki morajo radi te „svečanosti“ priti iz postaja, oddaljenih 20 do 40 km. Z ozirom na to število „spremstvo“ si vsakdo lahko predstavlja „delovanje“ tega načelnika v svojem srezu. V nekem zelo važnem srezu službuje načelnik, ki je bil 18 mesecev sam med tolovaji v Crni gori. K vsemu temu pripominja „Večernja Pošta“ da je poročilo z imeni teh načelnikov, že davno bilo odposlano ministrstvu za notranje zadeve, toda spremenilo se kljub temu ni ničesar. Vrana — vrani...“

Zopet nov profit za tujce. „Jutrovo“ izvorno poroča iz Belgrada, da je na seji ministrskega sveta prišlo do definitivnega sklepa, da se zgradba mostu med Zemunom in Beogradom od ameriški družbi, ki bo imela pravico, določeno dobo let pobirati od vozil in pešcev gotove pristojbine, ki bi se določile sporazumno z vlado in kasneje z njenim dovoljenjem tudi lahko spremenile. Čudno je, da vedno tuji po naši državi iščejo dobička. Iz navedenosti gotovo ne prevzemajo take zgradbe, gre se jim za profit — lahko se veselijo tisti, ki bodo plačevali pristojbine!

Kako delajo z invalidi!

To pa vendar ne bo slo! Našim najpotrebnejšim invalidom, vdovam in sirotam je svojčas monopolna uprava podelila glavne tobačne zaloge in sploh se je pri podelitvi trafik oziralo le na pomoči potrebne invalide. V sami Sloveniji je bilo doslej v rokah invalidov, vdov in sirot 35 glavnih tobačnih zalog. Z ravnokar omenjenim milodarom iz državnih rok je bilo pri nas na Slovenskem preskrbljenih 270

ljudi. Sedaj pa je naša vlada zastavila v svrhu dobave zunanje posejila med drugimi monopoli tudi tobačnega Franciji. S tem monopolom bodo sedaj razpolagali pri nas Francozi. In že čutimo francosko blagodejnost, ki hoče izročiti glavne tobačne zaloge v Sloveniji Jadranski banki, invalide, vdove in sirote pa pognati na cesto. Invalidi, vdove in sirote, ki so imeli doslej slovenske tobačne zaloge v rokah, so se zbrali preteklo nedeljo v Mariboru na protestnem shodu, kjer so odločno odvrnili namero, da se odvzamejo glavne tobačne zaloge vojnim sirotam in izročijo nenasitnim bankam.

Kako se postopa z invalidi v Sl. Bistrici? Pri okrajni sodnji v Slov. Bistrici je bilo razpisano mesto sluge, kateri raznaša strankam povabila itd. torej lahka služba, ki bi bila primerna za kakega invalida. In res, za to službo sta se potegovala dva invalida kmetijska fanta, oba brez leve roke in za kmetijsko delo neuporabna, in eden posestnik, ki je sicer tudi invalid, pa vendar ne ž veliko poškodbo, ker lahko dela sam na svojem ne ravno majlem posestvu. In kdo je dobil to službo? Ne eden in ne drugi od obeh potrebnih, temveč posestnik, ki ima itak doma dovolj dela in je tudi zmogen delati. To je profesija materijelno močnejšega in g. okrajni sodnik že ve zakaj?! Tako se postopa pri nas z invalidi, mesto da bi se jim dala prilika, da se z lahkim delom preživljajo sami, se jim tišči beraška palica v roko.

Novo „ustrojstvo“ armade na vidiku.

Glavni generalni štab je izdelal zakon o vojski in ga predložil ministrstvu vojne in mornarice. Zakon se bo še enkrat pregledal, izpopolnil in morebiti še izpremenil. V to svrhu se sestavi posebna komisija, v kateri bodo vsi šefi oddelkov vojnega ministrstva.

To vse skupaj se pravi, da bodo vojaški oblastniki sami krojili in ustrojili novo vojno „ustrojstvo“, kakor jim pač bolje sodi.

Celo srbska javnost se zgraža nad kamarištvom in spletkarstvom v vojski in ugledni beograjski listi pripravljajo s težkimi očitki intrigantstva, zlorabe oblasti in koritarstva na dan ter zahtevajo, da pridejo vse vojaške odredbe kot nezakonite pred parlament in to ne samo od sedaj, temveč že od leta 1912 sem. To se zahteva, zgodi se pa ravno nasprotno! „Belo ruke“ so izkoristili politični položaj — režim prave oligarhije — da nemoteno za kulisami pripravljajo novo „ustrojstvo“, ki jim bo dajalo še bolj proste roke, kot doslej.

Za povišanje nekaterih eksponentov neodgovorne frakcije so si postavili svojega prvaka na ministrsko mesto in sedaj hočejo še nekaj novih odredb, da bodo pozneje tudi brez ministra lahko izvrševali svoje nakane.

Dogodilo se je že in sedaj se misli menda splošno uveljaviti, da bodo nekateri člani vojnega ministrstva lahko na lastno pest polnili „Vojni list“ z raznimi „uredbami“ in vodili kupčije z vojnim materijalom.

Uredbe, ki se ustvarjajo v današnji dobi in komisije, sestavljene iz osebnosti, katerim javnost toliko očita, ne bodo rodile dobrega sadu. V kralji so okužene s strupom sistematične reakcije.

Mednarodna pomoč Rusiji.

Rusija gladije po prirodni nezgodi s pa po večkratnem divjem sovrastvu mnogih držav — v prvi vrsti Francoske, ki ji nikdar niso dale miru, da se politično in ekonomsko uredi. Tudi sedaj, ko čut človečanstva navaja k pomožni akciji, ne morejo Francozi zatajiti svojih grabežljivih nakan. Glad in nesreča jim je dobrodošla, hoteli bi jo izkoristiti v podjarmljenje ruskega naroda. Za predsednika internacijonalne pomožne komisije so postavili največjega sovražnika ruskega naroda Noulensa, da izrabi prilikov imperijalistične namene.

Radi tega je poslal ruski zunanji komisar Čičerin noto angleški, francoski, italijanski in belgijski vladi. Cudi se, kako so mogli baš Noulensa kot zakletega sovražnika ruskih kmetov in delavcev postaviti na to mesto ter povdarja, da prihaja od akcije

Nansena in Hoovera že izdatna pomoč, dočim vodi komisija Noulensa še nekatere pregledne in izvide in to baš v času, ko Francija z vso močjo podpira ruske sovražnike. Pod krinko ljubezni in pomoči se hoče vršiti vojaška špijonaža. V komisiji je tudi japonski zastopnik in to menda nalašč, ker je Japonska v vojnem stanju z zaveznicom Rusije — republiko daljnega Iztoka. Iz Estonske, Amerike, Norveške, Nemčije in celo iz Turške že prihaja pomoč, pri Noulensovi komisiji pa ni videti niti dobre volje, temveč zlobno ironijo in umazane nakane napram žrtvam lakote in bede.

Razne vesti.

Naši shodi in tabori. SLS in SKZ priredita v nedeljo, dne 18. septembra svoj okrajni shod v Ptuj na dvorišču minoritskega samostana, ob slabem vremenu pa v Društvenem domu. Začetek shoda ob 10. uri. Na shodu bo poročal dr. Korošec. Ob tej priliki se bo ustanovila tudi Zupanska zveza za ptujski okraj.

Mladeniškega tabora v Petrovčah ne bo 25. t. m.

O svobodi tiska. Belgrajski „Balkan“ piše: „Mi obsojamo zlorabo tiskovne svobode, toda ko bi te svobode ne bilo, kdo naj bi branil naše ljudstvo pred ministrskimi, poslanskimi in drugimi zlorabami?“ To naj si zapomnijo ista, ki vidijo v vsakem utemeljenem napadu časopisja na nesposobne in koruptne predstavitelje države, — protidržavna klevetanja. Ne drža vi, ampak korupciji velja boj poštenege časopisja, ki se nikdar in nikoli ne bo plašilo groženj Pribičevičevega režima!

Verska „strpnost“. Nedavno je finančni minister dr. Kosta Kumanudi izdal oklic, v katerem poziva abiturijente srednjih šol, da vstopijo v pravo slavna bogoslovja. V Sremskih Karlovcih bodo sprejeli 50, v Sarajevu 50 na Cetinju 40 in v Prizrenu 50 mladeničev, ki bodo tamkaj studirali na državno stroške. Zagrebški „Hrvat“ glasilo zajedničarjev, se prav upravičeno spodfikuje nad intolerantnim postopanjem vlade napram katoliškimi semeniščem, osobito n. pr. proti zagrebškemu. To semenišče ima javno gimnazijo s štirimi višjimi razredi ter bogoslovno fakulteto. Vzdržuje se iz dohodkov svojega gospodarstva in podpore zagrebškega nadškofa. Drugih dohodkov sploh nima, plačati pa mora samo profesorjem na honorariju okoli 400.000 K (80 K na uro). Sedaj si naj vsakdo predstavlja, brezplačno oskrbovanje 100 mladeničev tega zavoda. Vlada se pa pri izvedbi agrarne reforme ni ozirala na to okolnost in je posestvu tega zavoda odvzela 400 orajlov zemlje. Torej: za pravoslavne bogoslovce naj prispeva cela država, katoliškimi zavodom pa nameroma odvzemajo možnost uspešnega delovanja v kulturno-prosvetnem zmislu. In to naj bi bila verska „strpnost“?!

Zakaj so obiskali samostojni Beograd in Srbijo? Poset in pojedine samostojnih s srbskimi vladinovi so imele za cilj in namen, pokazati tudi zunanjemu svetu, da se bosta združili v Sloveniji srbska radikalna stranka in Samostojna. Samostojneži so že dobili breco od zemljoradnikov — kak zunanji znak trenutnega političnega bratstva jim bodo prišli radiki, bomo še le videli!

Drofenik — Urek. Samostojneži sčepijo od početka ljudstvo s samimi lažmi. Ker je precej samostojnežev ogorčeno radi izdajalskega početja njihovih poslancev v zadevi avtonomije, slika sedaj Drofenik na shodih ljudem veliko nevarnost, ki prefi štajerskim Slovincem od strani poslanca Ureka. Urek baje dela na to, da se naj Posavje in Trbovlje s Hrastnikom vred priključijo Kranjski in na ta način reši Urekov mandat, katerega na Štajerskem tako dobro poznajo, da ga več ne bodo volili. Drofenik poziva celo občine, da podpisujejo resolucije — proti izdajalskemu početju Ureka. G. Drofenik vpije, kriči, opozarja na veliko nevarnost, na tihem se pa smeji, ker na ta način odvrne ljudstvo od tega, da ne povprašuje, kaj je z avtonomijo in ne zahteva pojasnil zaradi 200 milijonov kron, katere so baje samostojneži zato dobili, da so glasovali za centralistično ustavo in proti avtonomiji.

Poslanca Drogenika se je parkrat v zbornici počastilo z medklicom — „nemškutar.“ Znano je, da so vsi njegovi bratje strastni nemškutarji, eden je bil vedno kandidat štajercijancev, naš „tibo govoreči“ Pepek je obiskoval v Celju nemško gimnazijo, je bil vpisan kot Nemeč, akoravno je bival v „tevtonskem“ St. Juriju ob juž. žel. Obiskoval je nemško gimnazijo, četudi smo imeli v Celju težko priborjeno slovensko gimnazijo, za katere procvit so se trudili vsi Slovenci — brez razlike stanu. Ako bi drugi dijaki posnemali vzgled Drogenika, bi slovenska gimnazija bila nemogoča. „Heil!“ Pepek.

Surovost samostojnega živinozdravnika. Dne 16. avgusta je bil zivinski sejm v Sevnici ob Savi. Gosp. živinozdravnik je bil zelo slabe volje. Mogoče zato, ker je bilo nenavadno mnogo živine, mogoče pa tudi zato — ker je od njega tako hvaljena Samostojna pri občinskih volitvah na Blatci tako pogorela, da ni dobila niti enega odbornika. Da bi si svojo jezico ohlajal, je vzel nekemu fantu bič ter ga z bičem parkrat vdaril. Prav po samostojno! Tudi samostojni udarjajo knetsko ljudstvo v vedno ostrejšim bičem, ki ga spletajo v Beogradu skupno z imeraleci! Prišel pa bo že čas, ko to po hrbtu samostojne žvižgal bič pravičnosti in ljudske sodbe!

Slov. Narod — postane glasilo radikalne stranke! „Jutarnji list“ od 11. t. m. se bavi z možnostmi jesenske politične kampanje. Dopisnik omenjenega lista deli radikalno stranko v tri skupine in označuje prvo tako-le: „Ta skupina je voljna, stopiti v opozicijo, da si pripravi teren za volitve in zagotovi med ljudstvom popularnost. Ona se ne omejuje več na Srbijo, Makedonijo, Vojvodino s Sremom in Bosno, marveč pridobiva pristaše tudi v Sloveniji, kjer izgleda, da bo dobila svoje roke častiljiv dnevnik svoje vladne posestirne — demokratske stranke. Jasno je, kot beli dan, da o „Jutru“ ne more biti govora in da je pod temi besedami zamišljen starosta „Narod“.

„List, ki životari od samih skarij in plankanja iz drugih listov, je celjska „Nova doba.“ Neoriginalni vsebini „Nove dobe“ se ne čudimo, ker pihajo po njej še vedno duh na prangerju kleptomanije osramočene poezije. Za demokrate je dobro vse, tudi če je še le po 14 dneh ukradenó na tujem — duševnem zelniku.

Kedaj mislijo podeliti demokratije mestnim damam žensko volilno pravico? Na to vprašanje je dal odgovor — ljubljanski veledemokrat in magistratni ravnatelj dr. Miljutin Zarnik ob priliki proslave 20letnice „Splošnega ženskega društva v Ljubljani.“ V imenu občine je pozdravil zbrano žensko dr. Miljutin Zarnik ter izrazil željo, da bi ob 50letnici društva mogle sedeti ženske tudi v mestnem zastopu. Po demokratskem receptu bi naj naša ženska inteligenca, še čakala na podelitev ženske volilne pravice še 30 let. Demokratije so pač napredni gleda izenačenja moških in ženskih političnih pravic.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(16. nadaljevanje.)

Z rahlim glasom ga je nagovorila in se nagnila naprej v nosilnici, da so se zatliščala njena slonokoščena ramena in njene snežnobele, okrogle roke.

„Ali nisi zaupnik mojega sorodnika? Visoko ga spoštuješ, kaj ne? In vedno si v njegovi bližini?“

Ni imela posebnih namenov s svojimi vprašanji, le zadržati ga je hotela in ga zaplesti v razgovor.

„Svoje življenje bi dal za Licinijal!“ je kratko in živahno odgovoril.

„Pa ti si plemenitega rodu!“ je nadaljevala z rastočim zanimanjem.

„Kako si prišel semkaj? Kako si prišel v to obleko? Licinij te mi ni nikdar omenil. Niti tvojeja imena ne — vem. Kako ti je ime?“

Ponosno je vzravnal suženj svojo orjaško postavo.

„Eška“, je odgovoril. Izgledal je pri tem vse drugače, kot suženjski.

„Eška —?“

Z rahlim, mehkim glasom je po-

Lozinšek — zopet ptujski župan. Dne 12. t. m. se je v Ptuj vršila ponovna volitev župana. Potek volitve je bil sledeči: 1. glasovanje: Lozinšek (soc. dem.) 11 glasov, dr. Serča: (JDS) 7 in Serona NSS) 6 glasov. 2. volitev je pokazala isto sliko. Pri tretji, oziroma četrti volitvi med socialnim demokratom Lozinškom in demokratom dr. Senčarjem je prvi dobil 11, drugi pa 8 glasov. Za podžupana je izvoljen narodni socialist Blažek. Lozinška vlada najbrže ne bo potrdila. Vsa tako zatrjujeta ljubljanska „Jugoslavija.“

Zlahta, le vkup! Na ptujskem okrajnem glavarstvu vladajo tako čudne razmere, kakor menda nikjer drugod. Vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmajer je srečno spravil v službo vanje na okrajno glavarstvo dva svoja najbližja sorodnika kot konceptna uradnika. Zlahta, le vkup!

Mca „Taborove“ dopisnike je zasel tudi znani „Jungschützenhauptmann“ šolnik Porekar iz Huma pri Ormožu s svojo zlahto prvega kolena. Mož se kot dopisnik postavlja na stališče, da je demokrat in član UJU, a pozablja, da je bil on ob času, ko so ječali po graških ječah naši danes od JDS osovraženi „protidržavni“ elementi, v največji milosti pri Hofmannu v Gradcu, ki je bil najzagrizenejši velenemec in referent šolskih zadev pri deželnem odboru. Danes je že pozabljeno, da je bil ta Porekar priganjač naše mladine za boj proti Srbom, in negovanec najhujših preganjalcev slovenskih rodoljubov in sejalcev jugoslovanstva. Danes se človeku odpušči narodno efijalstvo in najhujši narodni grehi, samo če se vpiše v črne bukve demokratske stranke.

Sprememba v voznem redu. S 13. t. m. bo prevažal vlak št. 211 na progi Pragersko—Ptuj tudi potnike III. razreda. Vlak odhaja iz Pragerskega ob 7. uri in doseže ob 7. uri 58 minut v Ptuj.

Požar. V nedeljo, dne 11. t. m. okoli 2. ure ponoči je izbruhnil ogenj pri posestniku Marku Blasu pri Sv. Barbari v Slov. gor. Zgorelo je polslojpe viničarije do tal; v njem mnogo krme, sodov, kuretine in drugih stvari. Ogenj so sosedje kljub pomankanju vode lokalizirali na spreten način.

Zeno je prodal. V Beogradu je neki ruski begunec prodal bogatemu beograjskemu bankirju svoje lastno ženo, samo, da pride do denarja. To se je zgodilo v naši prestolnici in v „kulturnem“ XX. stoletju. Za ženo je dobil 100.000 dinarjev.

Novi papirnatí bankovci. Naša vlada je naročila v Ameriki nove papirnaté bankovce po 20 dinarjev. Ti bankovci so že izgotovljeni in jih bo Amerika v najkrajšem času odpostala v Beograd.

Smrt na gledališkem odru. Nemški operni tenorist Mann, ki je dne 6. t. m. na berlinski operi nastopil v „Aidi“, je v teku drugega dejanja umrl na odru vsled srčne kapi. Predstava je bila takoj ukinjena.

Železniška nesreča v Franciji. — Preteklo nedeljo zvečer je na progi Strassbourg—Lyon pri postaji Echote

skočil iz tira ekspresni vlak. Prevrnili so se 4 vagoni. Mrtvih je bilo 25, težko ranjenih pa 60 oseb.

Poplave v Ameriki. Dočim vlada pri nas suša, imajo v Ameriki silne povodnji. Reka San Antonio v Texasu je tako narasla, da je preplavila dele mesta istega imena. Povodenj je zahtevala 500 človeških žrtev.

Avtoografska zbirka. V neki nemški reviji je objavljena dosedaj še neznan avtoografska zbirka Louisa Barta, ki je v njej zbral približno 1000 podpisov znamenitih sodobnih osebnosti s primernimi izreki. Podpisani so med drugimi: nemški slikar Menzel, francoski kipar Rodin, nemški učejak Häckel, ameriški multimilijarder Pierpont Morgan, Fridtjof Nansen in Rabindranath Tagore, važni vladarji, papeži, politiki in odličnjaki raznih narodnosti. Morgan je hotel kupiti to zbirko za visoko svoto.

Iz Maribora.

Zastopnice „Ženskega saveza“ v Mariboru. Danes, dne 14. t. m. ob 17. uri so se pripeljale iz Ljubljane predsednica „Ženskega saveza“ gospa D. Hrističeva, podpredsednica gospa Zl. Kovačević-Lopašič in še nekoliko Hrvatice in Srbkinje. Gosti bodo sprejeti na stanovanje in obskrbo v naših ročbinah. Danes zvečer ob 20. uri priredi mariborsko žensko društvo gossem na čast čajanko v veliki dvorani Narodnega doma. S tem bodo nam vsem dana prilika, da se spoznamo z zastopnicami naših sester na jugu države. Nas vseh prijetna dolžnost je, da naše drage sestre čim lepše in prisrčneje sprejmemo.

Med zastopnicami Ženskega saveza, ki se danes mudi v Mariboru, se nahaja tudi njegova velezaslužna predsednica gospa Danica Hrističeva. Njena glavna zasluga je med in po vojna organizacija srbskega Rdečega križa. Gospa Hrističeva se je doslej udeleževala in izkazala na vseh poljih karitativnega dela. Omeniti moramo, da je gospa Hrističeva katoličanka in je bila v prvih časih našega ujedinjenja glavna informatorica g. dr. Korošca.

Odgovor „Taborjevemu“ informatorju. Če bi tako neumno in brez sistema govoril, kakor poroča „Tabor“, bi zaslužil ostrejšo in pametnejšo obsodbo, kakor ste mi jo blagovolili nakloniti. — I. Vesenjaki.

Izlet na Urško (1696 m). Odsek amater-fotografov SPD v Mariboru izleti v soboto, dne 17. septembra, s popoldanskim vlakom ob 15. uri do Guštanja in nadalje na goro Urško. Sestop po dogovoru. Vsi prijatelji in člani odseka so vabljeni. — Odbor.

Vpokojencem, invalidom in vdovam južne železnice. Dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši v Narodnem domu v Mariboru protestni shod vpokojencev, invalidov in sirot j. ž. v zavezi izplačevanja draginskih doklad. Ker je to zborovanje silne važnosti, naj se ga udeleže vsi, ki trpijo pod pritiskom današnjih razmer.

VI.

Castivec Izide.

Soince je zašlo in hlad je legal na razgrete mestne zidove.

Mirno in složno je korakal Eška proti svojemu domu. Izpraznil je nekaj vrčev vina v Hirpinovi družbi, a odklonil pa je njegovo vabilo, da bi z izdatnejšim popivanjem proslavil novosklenjeno prijateljstvo in je šel rajši z njim v gimnazijo.

In izkušeni aflet in borec Hirpin je tisti večer imel prilike dovolj, občudovati silno moč in nenavadno gibčnost mladega Britanca. Kljub svoji izvežbanosti in svojim neutrudljivim mišicam je zaostal za njim v vseh vajah, ki zahtevajo ponajveč telesno, če tudi nešolano moč ter dolge, krepke noge in roke. V teku, skoku in rokoborbi je bil Eška gladiatorju popolnoma kos, v metanju diskusa* je gladiator vsled svoje neprestane vaje dosegel nekaj uspehov, in ko sta si natak-

* Diskus je kovinasta, okrogla, v sredini nekoliko vzbočena plošča. Metanje diskusa je bila ena najstarejših in najvažnejših vaj grške telovadbe.

Orlovski vestnik.

Blagoslavljanje prapora ljubomerskega Orla. Nad vse krasen dan in nepozabljen je bil 8. september. Na tisoče ljudstva se je zbralo že rano v jutro na glavnem trgu, da prisostvuje slavnosti ljubomerskega Orla. Točno ob 9. uri so prikorakale nepregledne vrste Orlov in Orlic z godbo na čelu na glavni trg, kjer je bila sv. maša, in blagoslovitev prapora. Ko so se zabili zlati žrebli in blagoslovi prapor, je praporščak brat Rajner dvignil lep prapor v zrak, kar je izzvalo pri tišočeriglavni množici ljudstva ogromen vihar navdušenja in veselosti in ploskanja ni hotelo biti dolgo konca. In marsikatero oko je bilo vesolja solznato. Najbolj pa se je med pridigo in mašo obnašal g. učitelj Lubi, ki je ves čas imel klubok na glavi in gledal — kakor da bi ga kdo z rasohami tiščal za vrat. No pa prišel bode v kratkem čas obračuna s takim nazadnjaškim kulturonosem, kakor je Sokol Lubi. (Tudi g. župan ljubomerski si je prav pogumno vtaknil blamažo v svoj socialistični žep, kateri je še zadnji čas hotel preganjati brata predsednika Novaka s tem, da bi prepovedal godbo itd. Samo ta gospodine se je zmotil. No, saj vemo, da so ga nagovarjali k temu različni geometri, živinozdravniki, brijači itd., katerim je on pokoren sluga. Nad vse krasna je bila popoldanska prireditev, katero je otvoril brat predsednik Novak z navdušenim pozdravom točno ob treh. Za njim je viharno pozdravljen nastopil g. dr. Korošec, ki je v svojem govoru bil večkrat od občinstva iz navdušeno sti prekinjen. Tudi tukaj so se izkazali gg. učitelji Lubi in Wunderl kot pravi sokolski junaki. O tretjem g. učitelju na meščanski šoli za sedaj še molčimo. Ti gg. Sokoli se naj topla zahvalijo predsedniku ljubomerskega Orla, da je zajel jezo ljudstva, katero je hotelo te sokolske junake pogonati kamor spadajo. Telovadbo je vse ljudstvo občudovalo in jej ploskalo. A videli smo tudi veliko ljubomerske in tuje inteligence, žandarmerijo, finančno stražo, za kar jim kličemo: Hvala lepa in čast jim! Splošno moramo reči: Čast prizrediteljem te slavnosti, a sramota pa za kalilce miru! — Opa-zovalec.

Spitalič pri Konjicah. V nedeljo, dne 18. septembra popoldne po večernicah, se ustanovi pri nas katoliško izobraževalno društvo in Orel. Pridite v obilnem številu!

Frankolovo. V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršilo zborovanje kat. izobraževalnega društva. Ob tej priliki se je na splošno željo naših zavednih mož in mladeničev ustanovil orlovski odsek, za katerega se je prijaviло takoj na dan ustanovitve 34 članov. Orlovski odsek je bil pri nas že zelo potreben, ker nam že dalj časa preti sokolska kuga, ki se hoče vgnezditi med nas. Upati je najlepšega uspeha in napredovanja, ker vlada med člani mladega našega Orla izredno veliko navdušenje in veselje do te lepe mladinske organizacije.

nila cestuse** in pričela borbo s pestmi, je bil prepričan, da mu bo njegovo znanje in njegova izkušnost pripomogla do zmage. Pa izid borbe je hude varal vsa gladiatorjeva pričakovanja. Za borbo te vrste so bile močiči njegovega nasprotnika prav posebno sposobne, njegove dolge, močne roke, njegovo bistro oko, njegova naza roka, mladostna gibčnost njegovih mišic, vse to mu je dajalo odločilno nadmoč in Hirpin si je moral s pritajeno nevoljo priznati, da je mladi Britanec nepremagljiv.

„Prevroče je za borbo!“ je končno dejal in vrgel rokavice v stran. — Predlagal je za slovo nov meh vina na zdravje gladiatorskemu poklicu in do orema vspehu pri bližajočih se igrah v amuletru.

** Cestus — debele, usnjate rokavice, ki sta si jih nataknila borce za pestenje. Pri tej borbi, ki živi še v današnjem angleškem „boxing“, sta si borce zadajala s stisnjenimi pestmi sunke v glavo, ramena in prsi. Dolge roke in noge so bile pri pestenju l pa tudi pri metanju diskusa, odločilna važnosti.

Dalje prihodnj...

Venec sv. pesmi se je silno prikupil slovenskim cerkvenim pevcem. 8. izdaja je imela 600 pesmi, najnovejša 2. izdaja pa obsega 1000 bogoljubnih pesmi. Urejena je tako, da se more rabiti tudi poleg 8. izdaje, ker se pri prvih 600 pesmih strani nove izdaje popolnoma vjemajo z 8. izdajo, nove pesmi pa so vse v dodatku. Tako krasne zbirke slovenskih pobožnih pesmi ne najdeš nikjer. Venec stane vezan v polplatno s poštnino vred 30 K, brez poštnine 7 K manj. Naroči se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Pobožni slovenski pevec in pevke, sezifite po tej krasni zbirki.

Hči Brezmadežne je molitvenik za Marijine družbenice obsegajoč krasna premišljevanja, molitve in pesmi. Opi-

suje tudi način sprejema v Marijino družbo. Stane okusno vezan s poštnino vred 36 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Ta molitvenik Marijinih družbenicam najtopleje priporočamo!

Sv. Evangeliji in Dejanje apostolov. Priredil prof. Jožef Zidanšek. Knjiga obsega 445 strani, je krasno in močno vezana in stane s poštnino vred 30 K, brez poštnine 6 K manj. Naroči se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. To je prva slovenska knjiga, v kateri najdeš vse štiri evangelije in Dejanje apostolov v celoti. Take knjige Slovencei dozdaj še nismo imeli. Sv. Pismo novega zakona bi moralo biti v vsaki slovenski hiši, zato to knjigo vsem vernim Slovincem najtopleje priporočamo!

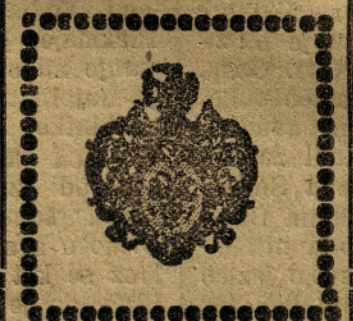
TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

TELEFON ŠT. 113

KOROŠKA CESTA

KOROŠKA CESTA

prilporoča raznovrstni papir, kakor kancelijski fini in srednje fini, konceptni, strojepisni, pivnik, risalni papir, najraznovrstnejše

mapice v vsaki množini, kuverte, razne zvezke za srednje in ljudske šole, sploh vse pisarniške potrebe po najnižjih cenah

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Izvoz in uvoz
štren (preje) iz bombaževine in ovčje volne
Velika zaloga znamke D.M.C.
Dobavlja vsako množino. — Dopisi na
ED. VELICOGNA, Trieste, Piazza della Borsa 9.

Starorenomirana tvrčka

Alojzij Zoratti

cerkveni pozlatar, specialista v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. dubovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 11-108 razpel. 254
MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Majhna učenka se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov v upravi. 501

Proda se gozd z 4 orali pri Kamnici z raznim izvozom, kočija, vozovi, vinska posoda, sadjevec i. t. d. v vasi Kamnici 20. 515

Pridnega učenca z dobrimi spričevali, sprejme trgovina JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2. 3-3 490

Inserirajte v Straži!

Ječmen, oves, koruzo, vinski kamen

kupim po najvišji dnevni ceni

MILAN JELENKO

Lajtersberg 250, Maribor.

Tajnik zmožen slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, več občevanja s strankami in uradnih vlog, se sprejme takoj v društvu hišnih posestnikov v Mariboru. Pismene ponudbe pod (Upokojenec) je nasloviti na imenovano pisarno. 511

Na hrano se sprejme več gospodov opoldan in zvečer. Maribor, Slovenska ulica 36/I. ndstr. Šlegl. 497

Ceno kupite moške hlače dobre kron 120—, 160—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srajce pisana ali bela K 120—, 145—, 170—, hlače vlna 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujava platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi K 30—, 36—, 42—, konjske štrange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; ležni-gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, ožje, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Računske bloke

za trgovce po računu «PARAGON» izdeluje TISKARNA SV. CIRILA.

Primarij javne bolnice v Ptuju

Dr. ARTUR REBULA

kirurg,

se je vrnil iz dopusta in ordinira zopet vsak delavnik od 12. do 13. ure v Ptuju, Ljutomerska cesta šte. 23. 625

Velika zaloga vsakovrstnih UR in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd.

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

ZVONOVE

CERKVENE IZ BRONCA

dobavlja 2-3 516

„DELTA“ d.d. Zagreb

Martičeva ulica 15 (produljena Jurišičeva)

Kupim

vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske, prstane, zapestnice, uhane, srebrni in zlati denar i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrčka 4-508

R. Bizjak

trgovina ur, zlatnine in srebrnine
Maribor, Gosposka ulica 16.

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričaj se bo, da se kupi: 390

Klobuke, obleko, perilo, čevlje, dokolenice, petov, košare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najboljše in najceneje pri tvrčki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Novo došlo za jesen in zimo! Obleke za gospode in dečke, plašči v vseh velikostih, zimske sukne, delavski plašči ter perilo v veliki izbiri in po nizkih cenah. Obleke po meri izdelujem točno in za solidno ceno.

JAKOB VEZJAK krojaštvo in konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 1-526fs

Velika izbira

sukna, perila, odev, gotovih oblek, dežnikov, posteljnega perja po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, v Mariboru 1-10 Glavni trg 17. 522

50 novih sodov vsake vrste se proda. Damiš, Sv. Lenart v Slov. gor. 523

Stanovanje obstoječe iz 2 sob, 1 kuhinje, kos vrta, 2 kletj in 1 shramba na postrešju v Čopovi ulici št. 21 v Mariboru, zamenjam za kako stanovanje v bližini Narodnega doma. So tudi lahko 3 sobe. Ponudbe na Ferdo Babič, Kopalniška ul. 19, Maribor. 2-3 507

Prvovrstni trapistovski

S I R

se dobiva pri
Matija Lahu, Maribor, 2-5 Glavni trg 8. 518

Dinamo za električno luč pri mlinu ali žagi se proda za 1.600 dinarjev. Več izveste v Mariboru, Koroška cesta 5. Cirilova tiskarna. 470

UGODNO KUPITE:

Žičnate žimnice (Drahtensatz) K 365, 3 delna afrik-žimnica K 940, 1 komad konjske plahte, impregnirane 120 do 160 cm dolge in 200 cm široke K 500 do K 600, cajg-hlače K 120 do K 260, obleke za dečke 3 do 9 let K 240 do K 340, obleke za dekleta iz barhenta za 3 do 14 let stare od K 54 do K 220, srajce, spodnje hlače, predpasnike in manufakturno blago vsake vrste pri

ALOJZIJ GNIUŠEK, 1-10 Maribor, Glavni trg. 524

Borovnice, maline in bezgove jagode kupuje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 10-13 467

Ostrožnice, robidnice, brusnice kupuje najdražje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 9-13 469

Zrelo grozdje iz vinogradov mariborske okolice plačuje najbolje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 9-13 468

Dijaki pozor!

Ako hočete dobro in poceni zimsko obleko, nabavite si isto pri tvrčki Rudolf Niefergal, manufakturna trgovina v Mariboru, Koroška cesta 1. Lastna krojačnica. Izdelovanje točno! Nizke cene! 2-3 489 525

Svoji k svojim!

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 2,

sprejema člane vsak dan med uradnimi urami. Prijave se sprejemajo tudi v prodajalnah na Dunajski cesti št. 36, Celovski cesti št. 1, Vič-Glince 214, Zaloški cesti 15, Devici Mariji v Polju, Domžalah, Mengšu, na Svetju pri Medvodah, Škofji Loki, Kranju, Trzinu, Križah pri Trzinu, v Blokah, Novi vasi, Novo Selo, v Smartnem pri Litiji, v Sv. Križu pri Litiji, v Sv. Križu pri Kostanjevici, v Cerkljah, Trbovljah, Strugah, Poljčanah, Makolah, Mariboru, Studencih, Rušah, Breznem, Prevaljah, Možici, Črni in Ljutomeru.

Vsak član, ki pride v Ljubljano, naj ne zamudi spotoma si ogledati velike zaloge manufakture v glavni prodajalni Kongresni trg 2, in v isti hiši se nahajajoče vinske kleti.

Vsako blago ponudite najpreje v nakup lastni zadrugi.

Potrebujemo nujno več moških moči, zmožnih za samostojno vodstvo prodajalen in pa knjigovodjo oziroma knjigovodkinjo.

Zadruga sprejema od svojih članov tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 5%.

Namen zadruga je izločiti umesno trgovino in posredovati neposredno izmenjavo blaga med onim, ki ga pridelava ozir. izdelava (producentom) in onim, ki porabi (konsumentom) in na ta način prihraniti dobiček samim.

Prodajalna se otvori v vsakem večjem kraju, če se prijavi zadostno število članov.

Pristopnina znaša 10 K, delež 100 K jamstvo je še enkratno.

Od vsega zakupila se odobri članom 3% popust, ki se steka v deležno rezervno, dokler ne doseže vsote 500 K in je kakor delež last člana. Ko se nabere teh 500 K se ta popust izplačuje v gotovini.

ODBOR.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica šte. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznamni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 48

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.